

Prečo mnohí spolubratia a spolusestry zanechávajú zasvätený život? Aké ťažkosti či pohnútky ich vedú k takémuto rozhodnutiu? Je to iba ich problém? Aké sú právne kroky v týchto prípadoch? Dokument, ktorý vyšiel vo Vatikáne, sa zaoberá touto páľčivou a naliehavou problematikou.

V posledných desaťročiach sme svedkami odchodov zo zasväteného života nielen na Slovensku, ale aj v mnohých iných častiach sveta. Nedávno to potvrdil aj Svätý Otec František: „Môžeme povedať, že v tejto chvíli je vernosť povolaniu [zasvätených osôb] podrobená skúške. Ide o ‚krvácanie‘, ktoré oslabuje zasvätený život a samotný život Cirkvi. Sme ustarostení odchodmi zo zasväteného života. Je pravda, že niektorí odchádzajú preto, že sú koherentní, keďže po serióznom rozlišovaní uznali, že nikdy povolanie nemali; avšak niektorí časom svojmu povolaniu prestávajú byť verní, často sa to stáva len niekoľko rokov od zloženia doživotnej reholnej profesie. Treba si položiť otázku: Čo sa stalo?“[\[1\]](#)

Na túto a vyššie uvedené otázky odpovedá Kongregácia pre zasvätený život a spoločnosti apoštolského života, ktorá koncom apríla 2020 vydala rozsiahly dokument pod názvom *Dar vernosti a radosť vytrvalosti*. Dokument si kladie za cieľ „vypracovať a predložiť niektoré usmernenia alebo kroky preventívnych opatrení a sprevádzania“ (č. 3), ktoré majú pomôcť, aby všetci zainteresovaní zodpovedne pristupovali k tejto páľčivej a aktuálnej záležitosti.

Mnohí odchádzajú

Čo sa to dnes deje so zasväteným životom najmä v západnom svete? Štatistiky hovoria, že zasvätený život ročne zanechá od dvoch do troch tisíc osôb.

Rozhodnutie opustiť zasvätený život je veľmi delikátnou záležitosťou, a preto potrebujeme pozorne hľadiť a vedieť aj pozorne počúvať. Dokument nástojčivo kladie dôraz na rozlišovanie zainteresovanej zasvätenej osoby, ale aj toho, kto ju sprevádza, i samotnej komunity. „Plánovať a začleniť chvíľu odchodu zo zasväteného života do sprevádzania v povolani znamená spoločne pracovať na rozlišovaní, ktoré má zmysel predovšetkým v najdelikátnejších a najdôležitejších chvíľach života rešpektujúc odlišnú voľbu spolubrata alebo spolusestry“ (č. 46).

Text dokumentu hovorí, že do zasväteného života sme vstúpili slobodne a slobodne z neho môžeme aj odísť, ale k takejto voľbe treba pristupovať seriózne a koherentne, čo platí pre jednotlivca, ale i pre reholný inštitút, pripomínajú nám to naše konštitúcie, ale aj veriaci ľud. Nie je správne nekriticky prijímať „empatický a pochopiteľný súhlas nášho spoločenského kontextu voči zasväteným osobám, ktoré prerušia životné putá, ku ktorým sa neodvolateľne zaviazali“ (č. 57). Na druhej strane, „keď vidíme, že dnes mnohí bratia a sestry, ktorí spočiatku veľkodušne nasledovali Krista, nevytrvali vo svojom povolani, môžeme sa stať prísnymi sudcami tým, že budeme prstom poukazovať na chyby a krehkosti, ktorým sa nevedelo správnym spôsobom čeliť z osobnej, inštitucionálnej alebo kolektívnej zodpovednosti. Kto odchádza, musí si položiť vážne otázky, prečo zlyhal vo voľbe svojho

povolania, a ten, kto zostáva, sa má pýtať, či koherentne zotrúva vo svojom povolání a či nemal nejaký podiel na príčinách vzdialenia sa a ochladenia vo vytrvalosti toho, kto odišiel“ (č. 99).

Životné volby a duch doby

Dokument hovorí predovšetkým o dnešnej dobe. Tá je totiž silne poznačená kultúrou fragmentu, provizórnosti, „záväzkov, ktoré nezaväzujú“, čo má dosah aj na zasvätené osoby, u ktorých sa objavujú napríklad rôzne formy neistoty, dezorientácie, neschopnosti vnímať náznaky nepohody, krízy, ťaživých pocitov, citovej nezrelosti, ktorým často podliehajú práve tí najkrehkejší.

O vernosti Boha hovorí celý Starý i Nový zákon. Vernosť Kristovi má svoj základ v krste a svoje „predĺženie“ nachádza vo volbe zasväteného života. „V ňom spočíva zmysel povolania k zasvätenému životu. Ide totiž o úplnú iniciatívu Otca: od všetkých, ktorých si zvolil, žiada, aby sa mu úplne a výlučne oddali. Skúsenosť tejto nezištnej lásky Boha je tak hlboko intímna a silná, že osoba vníma povinnosť odpovedať na ňu nepodmienenou oddanosťou svojho života vložiť všetko do jeho rúk: prítomnosť i budúcnosť“ (č. 32).

Svedomie a rozlišovanie

Hodnoty zasväteného života a prvky konkrétnej charizmy nie vždy nájdú pozitívnu odozvu v konkrétnom živote. Aj u zasvätených môže vzniknúť kríza viery. Ak ňou človek neprejde pozitívne, môže spôsobiť odchod. Horšie je, ak zasvätená osoba nemá odvahu odísť, ale uspokojí sa s priemerným duchovným životom, čo má neblahý dosah na chápanie komunitného života. Nezriedka sa stáva, že niektoré zasvätené osoby nepriamo preberajú a nasávajú zosvetštené zmýšľanie a správanie. Samota sa často mení na izoláciu, únik z komunity alebo najnovšie na závislosť od sociálnych sietí. Ba nekontrolovateľná veľkodušnosť v poslaní môže vyústiť do aktivizmu a individualizmu.

Preto dokument veľmi nástoží na osobnej formácii, na rozvoji totožnosti „v psycho-sexuálnej rovine alebo v kognitívnej a emotívnej rovine“, no a samozrejme aj v rovine duchovnej a ekleziálnej (č. 12). V zasvätenom živote čoraz viac dozrieva presvedčenie, že je potrebná „opravdivá služba rozlišovania nielen pre tých, ktorí prechádzajú nejakou krízou, ale aj pre tých, ktorí chcú vo vytrvalosti svojho povolania znovu nachádzať zmysel svojej vernosti“ (č. 49).

Okrem rozlišovania kladie dokument dôraz na *formáciu osobného svedomia*, ktoré je schopné prejsť skúškou, pristupuje k nej zodpovedne a nepodľahne naliehavej improvizácii. Formované svedomie totiž dokáže počúvať vlastné city, hodnotiť ich vo vzťahu k Božím podnetom, spoznať vlastné povolanie, zhodnotiť svoje životné rozhodnutie. Bezodkladné a úplné darovanie sa Bohu tlmí nárok na „neustále potvrdenia o prijatej životnej volbe a nedovolí, aby sa osoba stala otrokom nevyhnutných obáv, ktoré život prináša“ (č. 52). Iba

týmto spôsobom má zmysel vyslovené „navždy“, ktoré, zdá sa, sa vytratilo z reči súčasnej kultúry – ide totiž o neodvolateľnú voľbu.

Bratský život a právo

Dôležitú rolu však zohráva sprevádzajúca osoba, duchovný vodca a predovšetkým komunita: „Ako dôvod viacerých odchodov sa uvádza slabá kvalita bratského života, pre mnohých žité bratstvo alebo sesterstvo bolo a aj naďalej je oporou vytrvalosti. V komunite, ktorá je skutočne bratská, každý sa cíti byť spoluzodpovedným za vernosť druhého, každý prispieva k pokojnej atmosfére v účasti na spoločnom živote, pochopení a vzájomnej pomoci... Takáto rehoľná komunita, ktorá podporuje vernosť svojich členov, nadobúda aj silu byť znamením trvalej Božej vernosti“ (č. 37).

Posledná časť dokumentu obsahuje aj normatívny rámec, ktorým sa regulujú rôzne formy suspenzie – odchodu/návratu do života komunity. Dokument rozoberá aj viaceré formy odlúčenia od rehoľného inštitútu: zákonnú a nezákonnú neprítomnosť; žiadanú a nariadenú exkluáciu; indult od dočasných alebo doživotných sľubov pre rehoľníkov i klerikov; automatické, povinné, fakultatívne prepustenie a pod. Ide o technickú časť ponúkajúcu viac svetla a právnych riešení tým, čo sa ocitnú v ťažkostiach, ale aj predstaveným, ktorí majú k dispozícii spôsoby a formy, na základe ktorých môžu zosúladiť vlastné procesy riešenia a urobiť rozhodnutia.

Záver dokumentu sa nesie v duchu výzvy „ostať v jeho láske“, ktoré Ježiš opakuje svojim učeníkom v Jánovom evanjeliu (por. Jn 15, 9 – 10). Táto výzva je aktuálna pre všetkých, ktorí aj v dnešnej dobe chcú zodpovedne a dôsledne prežívať svoj zasvätený život.

[1] Príhovor Svätého Otca účastníkom plenárneho zhromaždenia Kongregácie pre zasvätený život a spoločnosti apoštolského života (27. január 2017).

Štefan Turanský, SDB

Článok bol publikovaný v časopise [Zasvätený život 02/2020](#).

The post [Dar vernosti a radosť vytrvalosti v povolání](#) appeared first on [Zasvätený život](#).

(Zamyslenie zo stránky [zasvatenyzivot.sk](#).)